

TUNTOSARVI

Nro 25 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 25/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Hyvää juhannusta	1
Johtokunnan sivut	2
Ajankohtaista	5
Lukijan palsta	8
Ahti Myyrä — vuoden lankilalainen	12
Kirjeenvaihtoa	15
Ilmoitukset	15
Nimipäiväonnittelut	15
Arvoituksia juhannuspyhiksi	16

TUNTOSARVI

19.6.1987

Hyvä lukija

Kohta on juhla ja juhannus eli mettumaari. Niin sanotaan Lounais-Suomessa. Olemme keskellä kauneinta kesää, vaikka taivas ripautteleeekin vettä niskaan. Mutta ei anneta sään säikytellä. Sanoohan sananlasku: «Juhannuksen aikainen sade ja Mikon aikainen pouta ei ole mettä eikä vettä, vaan leipää ja leivän särvintä (= esimerkiksi voita, makkaraa ja juustoa)».

Juhannusyö on täynnä taikaa. Silloin ehtii tapahtua vaikka mitä. Vesi muuttuu hetkeksi viiniksi ja jos osaa olla oikein varuillaan ja valmistautuu hyvin, saa maisaakin sitä hiukan. Niin sanoivat ihmiset ennenvanhaan.

Juhannusyön suuri ihme on, että sananjalka kukkii. Oppineiden mukaan sananjalka ei kuki koskaan, mutta kansan mukaan se kuitenkin kukkii, tosin vain hetken ja vain juhannusyönä. Samalla muodostuu siemen ja katoaa heti. Jos saa siemenen taskuunsa, on tietäjä, ymmärtää kaikki kielet ja voi avata kaikki lukot. Mutta siemenen ja kukan etsijän on oltava rohkea, sillä kasvi kasvaa synkässä metsässä.

Sanomalehteä ja yhdistyslehteä ei vanha kansa

vielä tuntenut. Nehän ovat täynnä eräänlaisia sananjalan siemeniä = sanoja. Myös Tuntosarvessa on paljon jäsenten kirjoituksia. Sananjalka kukkii Tuntosarvessa kauniisti. (Vertaus hyvälle sanojen käytölle.)

Kiitos kaikille kirjoittajille ja suloista juhannusta myös lukijoille.

Heli Reinikainen

Johtokunnan sivut

Johtokunta piti kokouksen 26.5.1987 Näkövammaisten Keskusliitossa Helsingissä.

Tampereen palvelutalo

Työvaliokunnan päätöksen mukaisesti palvelutaloon hankitaan auto.

Lomalaisten maksut:

Johtokunta vahvisti palvelutalossa perittävät maksut.

Sosiaalilomat/kuurosokea 200 mk/vrk

Sosiaalilomat/opas 150 mk/vrk

Jos lomalainen maksaa itse, saa hän yhdistykseltä alennusta 50 mk. Hänelle jää maksettavaksi vain 150 mk.

— Palvelutaloa ympäröivälle aidalle päätettiin hankkia rakennuslupa. Rakennustoimikunta sai va tuudet aidan rakentamiseen.

Aluesihteerien aluejako

Päätettiin perustaa uusi aluesihteerin toimi Etelä-Saimaan keskussairaalaapiiriin, Kotkan keskussairaalaapiiriin ja Päijät-Hämeen keskussairaalaapiiriin. Keskustömistön paikka on vielä avoinna. Vaihtoehtoina ovat Kouvola ja Lappeenranta.

Seuraavat aluesihteeripiirit muuttuvat

Päivi Saaristo/HYKS:n piiri

Heikki Paatelainen/Turun keskussairaalaapiiri

Satakunnan keskussairaalaapiiri

Marjatta Puromäki/Tampereen keskussairaalaapiiri

Kanta-Hämeen keskussairaalaapiiri

Inga Lassfolk/Vaasan keskussairaalaapiiri

Etelä-Pohjanmaan keskussairaalaapiiri

Muut alueet pysyvät toistaiseksi ennallaan.

Sopimustilanne keskussairaaloiden kanssa

Vaasan keskussairaala on ottanut yhteyttä. Sairaala haluaisi kuurosokeiden kuntoutuspalvelut itselleen. Asiasta käydään jatkoneuvotteluja. Joensuun keskussairaalan kanssa on sopimus edelleen avoinna. Muut sopimukset ovat voimassa.

ran peräkkäin. Vastaehdokasta hänellä ei ollut. Paikalla oli myös puoleen oma pääministeri Harri Holkeri. Holkeri arvosteli niitä, jotka epäilivät hallituksen ulkopoliittikkaa. Heihin kuuluu nimimerkki «Kunto Kalpa», joka pakinoi (= kirjoittaa hauskaasti) sanomalehti Keski-suomalaisessa. Lehti on Keskustapuoleen äänenkannattaja.

Suomi harkitsee lisäjoukkoja Kyprokselle

YK etsii kuumeisesti rauhanturvajoukkoja Kyprokselle. Syynä on Ruotsi, joka vetää omat joukkonsa saarelta pois vuodenvaihteessa. Ruotsalaisia on Kyproksella nyt 370 miestä.

Ruotsalaisten lähdön syynä ovat rahoitusvaikeudet ja rauhanneuvotteluiden hitaus. Rahoituksesta voi tulla myös Suomen ongelma. Suomi ei ole saanut korvausta toiminnastaan Kyproksella.

Kyproksen YK-joukot rahoitetaan vapaaehtoisin lahjoituksin. Jos lahjoituksia ei tule, ei YK voi maksaa kuluja niille valtioille, jotka ovat lähettäneet sinne miehiä.

YK-joukkoja on Kyproksella 2300 miestä. Niistä kymmenen on suomalaista. Aikaisemmin on Suomella ollut saarella 425 miehen osasto. Suurin osa YK-joukoista on brittiläisiä, joita on saarella 750-miehin huoltorykmentti. Britannialla on saarella lisäksi kaksi omaa tukikohtaa. Niissä on sotilaita yhteensä 4600.

Konservatiivinen puolue ja Margaret Thatcher saivat Englannissa vaalivoiton

Margaret Thatcher valittiin pääministeriksi jo kolmannen kerran peräkkäin. Samalla hän muutti hallituksen mieleisekseen. Muutamat Thatcherille epämieluisat ministerit saivat lähteä, kun taas mieluisampia ylerrettiin.

Konservatiivit saivat voiton, vaikka työttömien määrä on noussut kolmeen miljoonaan ja 15 prosentti kansalaisista on joutunut siihen ryhmään, josta on alettu käyttää nimitystä «alaluokat». Rikkaan etelä ja köyhän pohjoisen ero on kasvanut. Suurin syy voittoon on ehkä se, että kilpaileva Labour-puolue oli poistanut maasta ydinaseet. Sitä eivät englantilaiset halunneet.

Margaret Thatcher — Tarmokas, uuttera ja vaikea

Margaret Thatcher on 61-vuotias. Hän herättää ihmisissä ristiriitaisia tunteita, sillä hän on oikea «Rauta rouva», määrätietoinen ja voimakastahtoinen. Alusta saakka hän on vienyt lävitse tiukan rahan politiikkaa. Sen avulla hän haluaa saada aikaan teollisuuden ja talouselämän rakenteen muuttumisen. Toiminta on aiheuttanut ristiriitoja myös hallituksessa ja ministereitä on erotettu vuosien kuluessa. Mutta jotkin Thatcherin uudistuksista on yleisesti hyväksytty.

Jäsenhakemukset

Johtokunta hyväksyi yhdistyksen jäseniksi:

Tuula Irmeli Hartikainen, Varkaus

Martta Kovero, Rääkkylä

Heimo Turunen, Lieksa

Lomatukihakemukset

Sosiaalilomahakemuksia on tullut yhteensä 30. Sosiaaliloma myönnettiin jokaiselle hakijalle. Lomatoimen rahoittamiseen yhdistys saa avustusta RAY:ltä. Sen lisäksi on käytettävissä harkinnanvaraista valtionavustusta 30.000 mk. Kuntien ja seurakuntien kanssa neuvotellaan vielä rahoituksesta.

Palkatonta virkavapautta

Hakemusten mukaisesti myönnettiin palkatonta virkavapautta:

Marjatta Puromäki ajalle 29.6.-4.7.1987

Inga Lassfolk ajalle 20.7.-25.7.1987

Henkilökunnan koulutuspäivät

Syksyllä 1987 pidetään henkilökunnan koulutuspäivät laivaseminaarina. Seminaarin yhteydessä tutustumme Upsalan AMI-S kuntoutuskeskukseen.

Tulkkikoulutuksen opetussuunnitelma

Johtokunnalle on lähetetty tulkkikoulutuksen opetussuunnitelma. Sen sisältöä ja tuntimääriä on vielä selvitettävä.

Lisätutkimusten jälkeen puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja antavat asiasta lausuntonsa.

AJANKOHTAISTA

Arkkipiispa Paavali eroaa

Arkkipiispa Paavali eroaa virastaan syyskuun 1. päivänä. Hän on johtanut ortodoksista kirkkokuntaa 27 vuotta. Eron syynä on heikko terveys. Paavali täyttää elokuussa jo 73 vuotta. Hänelle on vähän aikaa sitter tehty kaihileikkaus ja toinen leikkaus on tulossa syksyllä.

Arkkipiispa Paavali on sanonut, ettei ortodoksiner kirkko ole vain karjalaisten kirkko, vaan myös suomalaisten. Paavalin aikana on Valamon luostari kehittynyt paljon. Vuonna 1977 luostari sai uuden kirkon. Sen jälkeen on rakennettu konservointi- ja kulttuuri keskus, uusi hotelli ja viimeksi vastaanotto- ja toimistorakennus. Viime syksynä aloitti toimintansa ensimmäinen ortodoksinen kansanopisto.

Arkkipiispa Paavali on Vanhan Valamon munkkeja

KONSERVOINTI = KORJATAAN VANHAT
= KANKAAT JA MAALAUKSET
= ALKUPERÄISEEN ASUUNSA

Ilkka Suominen jatkaa kokoomuksen johdossa

Kokoomuksen puoluekokous valitsi lauantaina Ilkka Suomisen puoleen puheenjohtajaksi jo viidennen ker-

Lukijan palsta

Lämpimät kiitokset kaikille, kun muistitte 60-vuotissyntymäpäivääni.

Haluan nyt tässä kertoa lyhyesti syntymäpäivästäni, joka pidettiin Jyväskylän kuurojen yhdistyksessä 9.5.1987 klo 12.00-17.00.

Vieraita oli erilaisia, kuurosokeita, kuuroja, kullevia, sukulaisia ja lapsia. Meillä oli hauskaa, kun laulettiin suvilaulua ja pappi Aaltonen piti pienen, kauniin puheen elämästä. Joimme kahvia ja söimme voileipäkakkua ja oli myös erilaisia leivonnaisia.

Emäntinä oli omat sukulaiset. Salin koristivat kauniit kukat. Lahjoja ja onnittelukortteja riitti.

Haluan kiittää vielä kerran Suomen Kuurosokeat ry:tä ja Jyväskylän kuurojen yhdistystä kauniista onnittelukukista. Kiitos paljon!

Hyvää kesän jatkoa teille kaikille!

Eine Väisänen

Historiaa taas Vierumäellä

Sunnuntaina, toukokuun 24. päivänä kello 10.00 minä, Suoma ja Kari Rantatalo lähdimme Tampereelta Vierumäelle vetäjä Jaakko Tiittasen autolla. Matka kesti tasan kaksi tuntia. Olimme ensimmäisinä perillä. Pian alkoi tulla lisää väkeä. Kuurosokeita oli seitsemän, yksi jäi tulematta. Yhteensä meitä oli 13 henkeä.

Sunnuntai alkoi paikkoihin tutustumisella. Heti maanantaiaamuna kello 7.15 oli herätys, 7.45 aamujumppa, kello 8.15 aamiainen ja kello 9.15 lähdimme luistelemaan. Luistelu oli minusta hauskaa. Ahti Myyrä teki siinä hommassa Historiaa. Hän luisteli silloin ensimmäisen kerran, mutta hyvin meni. Vielä myöhemmin Jaakko ilmoitti, että meillä on tennistä. Minua nauratti ja ajattelin, että kuinkahan siinä hommassa käy, kun ei näe palloa? Nyt olemme varmaan tulleet väärään porukkaan. No, sitten eräänä päivänä tennis alkoi, pidätin naurua ja odotin, mitä tapahtuu. Esitettiin korissa olevia palloja ja annettiin maila käteen. No, kuinka lyön ja mihin suuntaan? Tuula oli lähelläni ja neuvoi. Voi ihme, minähän osasin lyödä palloon. Tuntikaupalla osuin ja vain kolme kertaa löin tyhjää. Tuula antoi palloja ja ihmettelin, kun pallot eivät lopu. Mistä niitä niin rittävästi tulee? Kerran osuin kovalla iskulla palloon ja samalla omiin sormiini. Kyllä sormet hetkeksi puutuivat, mutta palloja löin edelleen yhtä hyvin. Tennispalloilun päätyttyä Suoma toi korille sylilisen palloja, niskavillat märkinä. Siitä päätellen oli ollut kovassa työssä. En koitellut toisten niskavilloja. No, taas oli tapahtunut Historiaa: kuurosokeat olivat ensi kertaa tennispelissä. No enpä tiedä, menemmekö seuraavalla kerralla sinne MM Tennispeliin.

Meillä oli uintia, vesijumppaa ja saunomista joka päivä. Kerran menimme pikkubussilla maalle ratsastamaan. Taas teimme Historiaa. Minusta ja Ahdista oli outoa, kun hevosella oli satula. Outoja olivat myös telineet, joiden päältä noustiin hevosten selkään. —

Ahti ja minä olimme aina ennen hypänneet maasta suoraan paljaaseen selkään. Lisäksi pollella oli oma ohjaaja. Hevosia oli kolme, mutta yksi ei suostunut otamaan selkäänsä ketään. Eihän se ihme ollut, kun korkealta telineeltä sinne yritetään. Suoma ja Elsi olivat kovasti peloissaan, sillä he tekivät Historiaa: ensi kertaa elämässä ratsulle. Lisäksi polle alkoi haukkaamaan maasta heiniä ja Suoma pelkäsi lentävänsä kuperkeikkaa. Monet ratsastivat ensi kertaa. Siellä oli myös koiria ja kissoja, niillä emme kuitenkaan yrittäneet ratsastaa. Auto haki meidät taas pois ja menimme saunaan ja uimaan. Oli meillä Olympialaisetkin. Siellä hypättiin pituutta ja korkeutta, työnnettiin kuu-
laa ja juostiin. Myös lankaa kerittiin kilpaa. Illalla oli rantasaunan vuoro.

Kävi meillä vieraitakin: hanuristi Ossi Rajala rouvansa Irman kanssa. Ehdimme keskustella jonkin aikaa, ennenkuin vieraat lähtivät pois. Sitten menimme rantasaunaan. Mutta emme ehtineet olla siellä kauaa. Sauna oli varattu myös toiselle ryhmälle ja meidän oli lähdettävä pois saunomisen ja makkaran-syömisen jälkeen. Illanviettoa ja palkintojen jakoa ei ehditty pitää.

Viimeisenä päivänä oli sitten palkintojen jako. Kaikki palkittiin voittajina eri lajeissa. Tavarat pakattiin ja ehdimme vielä lenkille. Minä kävelin Jaakon kanssa reippaan kahden kilometrin lenkin.

Kyllä urheiluleiri tuntui minusta mukavalta, vaikka olinkin kankea, sillä kotona en voimistele. Nyt leirin jälkeen vasta taivun kunnolla. Hyvä sekin, kun saan

kerran vuodessa voimistella, juosta ja kuntoani kohtaa. Talvisin saan myös hiihtää yhtenä viikkona, jos sää sallii. Eihän kaupungissa sokeana voi mennä urheilemaan. Toisin on maaseudulla. Hei, minä ja Jaakko kävelimme ja Jaakko esitti minulle hypymäen, missä saa 40 metrin lentoja. Minä ajattelin, että ensi talven hiihtoleirille varaan pulkan mukaan märkeä varten. Lasken mielelläni pulkalla, kunhan vain lunta riittää. Voisinko saada pulkalla 40 metrin ilma-lentoja? Katsotaan!

Iltaisin katselimme teeveetä, mutta kuinka katsonkin, en näe, enkä pääse koettelemaankaan, kun siinä on lasi edessä. Eiköhän sitä ruutua saisi pois siksi aikaa, että ottaisin selvää, mitä siellä on!

Minulle sattui vielä syödessänikin erikoista — ihmettelin, että onpas sitkeää salattia, kun ei veitsellä irtaannu. Eipäs vaan, olin ottanut lautasen vierestä paperit haarukkaan ja yritin viedä suuhuni. Anja huomasi ja korjasi paperit pois. Tällainen tapaus sattui Eräälle Kaverille aikaisemminkin.

Oikein hyvää ja lämmintä kesää kaikille Tuntosarven lukijoille.

Olavi Eira

Ahti Myyrä valittiin vuoden lankilalaiseksi

Tekstimonitori auttaa yhteydenpidossa

Lankilan asukastoimikunnalle on tullut perinteeksi valita vuoden lankilalainen. Tänä vuonna valituksi tuli entinen maanviljelijä Ahti Myyrä.

«Lemmetin alueen asukkaat ovat vuosia ihmetyksellä ihailleen katsoneet, kuinka Te vaikeuksista huolimatta ja valittamatta olette selviytyneet siitä, mistä moni muu kenties ei olisikaan selvinnyt», sanoi asukastoimikunnan huomionosoituksen tuonut Linnea Ruda lauantaisessa tapaamisessa.

«57-vuotias Ahti Myyrä on suoriutunut arvokkaasti elämästä, mutta hän on ollut hyvä myös urheilussa. Siitä ovat osoituksena lukuisat mitalit aina 7-vuotiaasta lähtien.»

Linnea Ruda osoitti sanansa sekä Irmalle että Ahdille, joka nyt on vuoden lankilalainen. Ahti jätti maanviljelyn viisi vuotta sitten. Nyt hänen peltojaan viljelee vuokraviljelijä ja Ahti tekee luutatöitä Sokevalle. Harjatyö ei enää pysy kilpailukykyisenä tehdasvalmistesten harjojen kanssa. Vihdin kuntakaan ei enää osta käsintehtyjä harjoja.

«Aikaisemmin tein kaiketi kaikki kunnan työpisteissä käytetyt juuriharjat ja muut. Nyt on ollut pakko opetella kokonaan uusi työskentelytapa, katuluutien tekeminen. Se on osatyötä. Varputyö tehdään käsin sitomalla, varvut ja varvi taas nidotaan konetyönä yhteen

pellityksellä. Katuluutia valmistuu nyt 600 kappaletta kuukaudessa, mutta tulen kyllä vielä nopeammaksi aikaa myöten», Ahti Myyrä kertoo elämänmenostaan.

Kommunikointi ei ole yksinkertaista

Myyränen perheessä ovat molemmat vanhemmat kuurosokeita. Ahti Myyrä on menettänyt kuulonsa vähitellen niin, että kuuleminen kokeenkin kanssa on epätasaista. Puhe osoittaa, että aikanaan kuulokorje on ollut tarpeeton. Sokeus on kuitenkin rajoittavampi tekijä kuin kuurous.

Juoksukilvassa Ahti tarvitsee oppaan, joka ohjaa rinnalla juosten.

Irma Myyrä puolestaan on kuuro, mutta apuvälineiden avulla hän kykenee tekstin käsittelyyn kotonaan. Hämmästyttävällä nopeudella hän tulkkaa tekstimonitoristaan, mitä siihen on kirjoitettu. Ahdin haastattelu tuntui aluksi pulmalliselta, kunnes Irma esitteli tekstimonitorinsa, jossa on normaalinäppäimistöllä oleva kirjoitin. Sen jälkeen alkoikin juttu luistaa. Selvitimme tuotapikaa sivumennen remonttimiehen sanottavat. Remonttimiehen latelun mukaan kirjoitin remonttikustannushinnat monitoriin, josta Irma puhui ne sormillaan Ahdin kämmenpohjaan. Näin Ahti suusanallisesti ilmaisi, miten tulee jatkossa tehdä. Että tuntuiko mutkikkaalta? No, se on sitä Irma ja Ahti Myyrän kommunikointivaikeutta meidän «normaali-ihmisten» kanssa.

Kaikesta huolimatta Irma Myyrä vaikutti varsin iloiselta ja empaattiselta (= kyky asettua toisen ihmisen

asemaan). Hän oli empaattisempi kuin moni meistä puhe-, näkö- ja kuulovammattomista (= näkevistä ja kuulevista). Tulemmeko edes ajatelleeksi, millainen omaisuus on hallussamme? Tässä tapaamisessa koin, että heillä on yhteinen kieli: kädet. Sen kielen alkeet voisi tavallinenkin ihminen opetella. Viittomakieli olisi kuten esperanto (= kansainvälinen kieli). Myyrät vain joutuvat näkövammansa vuoksi käyttämään sen toista ilmaisumuotoa: koskettelua. Irmalta se käy kuin nopealta konekirjoittajalta. Ahdilta se vaatii nopeata kosketusmerkkien tajuamista. Ihmetyksellä sitä koin.

Vuoden lankilalaiseksi valitseminen

Ahti Myyrä on ollut näkyvällä paikalla vammaisuusheilussa, josta on tullut hänelle elämäntapa kesällä ja talvella.

«Minulla tulee paikat kipeäksi, jos en liiku ja urheile», toteaa Ahti. Erinomaisen kansalaiskuntonsa hän on kuitenkin osoittanut siinä, että hän on Irma-vaimonsa kanssa itsenäisesti elänyt omaa täysipainoista elämäänsä. Siinä on oppia ja ojennusta monille terveille, joiden ongelmat kasautuvat ylipääsemättömiksi, kun sitkeyttä ja sisua ei oteta käyttöön.

Kohtapuoleen heillä on hopeahääpäivä. Yhteinen elämäntaival alkoi, kun he tapasivat yhteisten tuttavien luona neljännesvuosisata sitten.

Luoteis-Uusimaa -lehdestä

Kirjeenvaihtoa

Hei kaikki 18-25 vuotiaat tytöt. Täällä on 22-vuotias poika. Olen halukas kirjoittelemaan. Olen lievästi kuulonäkövammainen.

Lähetä vastauksesi nimim. «Tosiystäväksi» Tuntosarven toimitukseen.

Ilmoitukset

Marjatta Puromäki on lomalla 22.6.-12.7.1987.
Seuraavan kerran olen toimistossa 13.7.1987.

Tuntosarven hinta vuodelle 1988 on 110 mk ei-jäseniltä. Yhdistyksen jäsenille lehti on ilmainen

Nimipäiväonnittelut

Tällä viikolla merkkipäivää viettävät:
Paula, Liina, Aatto, Aatu, Johannes, Juhani, Uuno
Jorma, Jarmo, Elvi ja Leo.

Oikein hyvää nimipäivää kaikille!

Mikä se on?

Arvoituksia juhannuspyhiksi

Yksi ovi, viisi kamaria. — Sormikkaat.

Yksi tynnyri, kahdenlaista olutta. — Kananmuna.

Ylöspäin tyhjä, alaspäin täysi. — Hattu.

Mitä varis tekee, kun tulee seitsemän vuoden vanhaksi? — Aloittaa kahdeksannen vuoden.

Tulee ja antaa kättä. Menee ja antaa kättä. — Oven ripa.

Mikä tikka kelpaa syötäväksi? — Mustikka.

Mistä talvi alkaa ja mihin kevät loppuu? — T-kirjaimesta.

Mistä talista ei voi tehdä kynttilää? — Naantalista.

Sisar tulee veljen luo vieraisille, vaan veli menee piiloon. — Aurinko ja kuu.

On meressä, on maassa, mutta ei kuivassa eikä kasteessa. — M-kirjain.

Menee, mutta ei näy. — Tuuli.

Miksi kukko laulaa silmät kiinni? — Se osaa läksynsä ulkoa.

Kuka osaa puhua kaikkia kieliä? — Kaiku.

Millaisia kiviä koskessa on eniten? — Märkiä.

Mitä kaikki yhtäaikaa tekevät? — Vanhenevat.